

SEBEP-SONUÇ / AMAÇ-SONUÇ / KOŞUL

SEBEP (NEDEN)-SONUÇ CÜMLESİ

Eylemin niçin yapıldığını (gerekçesini) ve sonucunda ne olduğunu bildiren cümlelere neden-sonuç cümlesi denir. “-diği için, -dığı için; -diğinden, -diğından; diye; dolayısıyla; -den; -ince; ki; çünkü” ile yapılır. Niçin sorusuyla bulunabilir.

Kar **yağdığı için** okul tatil edildi.

Çalışmadığından yazılısı kötü geçmiş.

Yalan söyleyince güven kaybetti.

Tiyatroya gitmedim **çünkü** bilet bitmiş.

Çok çalıştım **dolayısıyla** yorgunum.

AMAÇ-SONUÇ CÜMLESİ

Bir işin, durumun, olayın, davranışın veya yargının gerçekleşmesini bir amaca bağlı olarak anlatan cümlelerde amaç-sonuç ilişkisi vardır. “-mek için, -mak için; üzere; amacıyla; diye” ile yapılır.

Çocuğunu okutmak **için** çabalıyor.

Köyüne gitmek **üzere** yola çıktı.

Yemek yapmak **amacıyla** sebze aldım.

Ailemi görmek **için** köye gittim.

Ağaçları sulamak **için** dışarı çıktım.

KOŞUL (ŞART) CÜMLESİ

Bir olayın gerçekleşebilmesi için başka bir olayın varlığının gerektiğini bildiren cümlelere şart cümlesi denir. “-se, -sa; -ınca, -ince; -dikça, -dikçe gibi eklerle; mı, mi edatıyla; üzere sözcüğüyle ve yeter ki kalıbıyla” yapılır.

Ödevlerini bitirirsen dışarı çıkarsın.

İyi beslenince hastalanmazsın.

Doğru söylemedikçe seninle konuşmam.

Öğrenci istedi **mi** başarılı olur.

Kitabı haftaya vermek **üzere** aldım.

DİKKAT: Sebep-sonuç cümlelerinde verilen yargılardan ikisi de gerçekleşmiştir. Amaç-sonuç cümlelerinde verilen yargılardan birisi gerçekleşmişken diğeri gerçekleşmemiştir.

Yalan söyledi **diye** işten attılar. (sebe-sonuç)
gerçekleşmiş gerçekleşmiş

Sınavı kazanayım **diye** çok çalışıyorum. (amaç)
gerçekleşmemiş gerçekleşmiş